

Список використаних джерел

1. А. С. Нора, В. М. Зігунов. РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ НА СУМЩИНІ. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернетконференції. Стан та перспективи сучасного туризму. Суми. ФОП Цьома С. П., 2019. С. 182.
2. Державна служба статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>
3. З.Головне управління статистики у Сумській області. URL:<http://sumy.ukrstat.gov.ua/?menu=126&level=3>
4. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму: підручник. Видавництво «Знання», 2010. 502 с.
5. Непочатенко В. О. COVID-19 і туризм: аналіз ситуації та економічні шляхи виходу з кризи. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2020. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>
6. Цюхля С. Ю. Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Экономика и управление». 2009. Том 22 (61), №2. С.373-380. URL:https://tourlib.net/stati_ukr/cjohla.htm

Є. І.Галушкіна, В. М. Зігунов

Сумський державний педагогічний університет імені А. С.Макаренка

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В ОХТИРСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

У статті досліджено туристський потенціал у розвитку бізнесу в Охтирській територіальній громаді. Проаналізовано туристські ресурси громади. Визначено тенденції, проблеми, перспективи використання туристських ресурсів Охтирської територіальної громади.

Ключові слова: туризм, розвиток, проблеми, туристський потенціал, туристські ресурси, Охтирська територіальна громада.

В статье исследован туристский потенциал в развитии бизнеса в Ахтырской территориальной общине. Проанализированы туристские ресурсы общества. Определены тенденции, проблемы, перспективы использования туристских ресурсов Ахтырского территориального общества.

Ключевые слова: туризм, развитие, проблемы, туристский потенциал, туристские ресурсы, Ахтырская территориальная община.

The article explores the tourist potential in business development in the Okhtyrka territorial community. The tourist resources of the community are analyzed. Trends, problems, prospects of using tourist resources of Okhtyrka territorial community are determined.

Key words: tourism, development, problems, tourist potential, tourist resources, Okhtyrka territorial community.

Виклад основного матеріалу. Охтирська територіальна громада розташовувалась у південній частині Сумської області і межує з Харківською та Полтавською областями.

У складі громади 11 населених пункти: 1 місто (Охтирка) і 10 сіл: Будне, Велике Озеро, Залужани, Климентове, Козятин, Піски, Поділ, Пристань, Сосонка, Стара Іванівка.

Сьогодні місто приваблює туристів з різних куточків України та СНД своєю архітектурою та мальовничим рельєфом. І хоча цей населений пункт не може похвалитися таким колоритом, як, наприклад, Львів, немає такого достатку пам'яток, як у столиці, чи стільки позитиву, як в Одесі. У будь-якому випадку, Охтирка характеризується неповторним шармом. Особливу увагу слід звернути на різноманітну і вражаючу архітектуру міста, а особливо церков і соборів.

В Охтирській територіальній громаді є один собор та 5 церков.

Свято-Покровський собор (1753-1768) - пам'ятка архітектури XVIII ст. загальнодержавного значення, включений до списку «Семи чудес Сум». Це центральна будівля Покровського архітектурного комплексу. Поруч із собором розташовані дзвіниця 1774-1784 рр. з церквою Введення Пресвятої Богородиці в 1-му ярусі та церквою Різдва Христового. XIX століття Собор збудовано на місці явлення Охтирської чудотворної ікони Божої Матері. Архітектор - Бартоломей Растреллі. Архітектурний стиль церкви став своєрідним прикладом у будівництві кам'яних та дерев'яних храмів у багатьох містах Слобідської України.

Церква Успіння Пресвятої Богородиці – перша кам'яна споруда в місті. Церкву збудував на піднесеному правому березі річки Охтирки у 1738 році охтирський полковник і старшина Олексій Леонтійович Лесевицький. У плані церква була двоярусною, однокупольною, хрестоподібною. У нижньому ярусі була тепла церква. До будівництва Покровського собору це була соборна церква міста.

Спасо-Преображенська церква – це мурована одnobанна церква, розташована в історичному центрі в межах колишньої фортеці. Це важливий архітектурний акцент у забудові центральної вулиці міста – Незалежності. Кам'яна церква збудована на кошти охтирських купців у 1907 році за проектом 1902 року Харківського єпархіального архітектора Володимира Немкіна, останнього розібрано в 1910 році). Спочатку церква мала високу двоярусну дзвіницю над західним притвором, втрачену в 1930-х роках. Будівля виконана в стилістичних формах тодішнього офіційного «русько-візантійського» стилю.

Церква Іоанна Мироносиця, кам'яна споруда 1812 року, є зразком класицизму. Богослужіння в церкві велося за радянських часів. Ікона Святої Трійці на зовнішній стіні храму однолітка церкви. Церква Іоанна Мироносиця збудована у 1812 р. Автор споруди невідомий. Церква та дзвіниця, що стоїть окремо, утворюють архітектурний ансамбль, якому притаманні класична частина та логіка форм.

Церква Георгія Побєдоносця (Юр'євська церква) – кам'яний храм, збудований у 1905 році, архітектор – Микола Комарницький. Основний матеріал – темно-червона цегла. Церква однокупольна, хрестовина, поєднує в собі риси візантійської та романської архітектури, що робить її монументальною та величною. Будинок представлений одним поверхом, із заходу до нього примикає дзвіниця. Яруси церкви розділені на 12 і 8-гранні основи, що виростають одна з одної, додаючи елемент легкості.

Церква Архистратига Михаїла – унікальна в об'ємно-плановому та архітектурному рішенні споруда, яка не має аналогів у Сумській області. Будувався з 1884 по 1900 рік за проектом харківського архітектора Володимира Нємкіна поряд із однойменним дерев'яним храмом. Стара дерев'яна Михайлівська церква на Гусинці, збудована у 1775 році, була найстарішою пам'яткою Охтирської групи. Михайлівська церква є виключно оригінальним архітектурним твором епохи пізнього історизму, в якому базилікальна планово-просторова композиція досить органічно поєднується з неоруськими архітектурними формами.

В Охтирській територіальній громаді в місті Охтирка з 1952 року функціонує міський краєзнавчий музей. Музей є центром вивчення історико-культурної спадщини рідного краю. Працює три постійно діючих експозиції: «Фауна рідного краю», «Історія Охтирщини», «Охтирка в окупаційний період» та виставкова зала.

Громада має 5 архітектурних пам'яток:

1. Районний будинок культури (Народний дім) – архітектурна пам'ятка характерний зразок громадської будівлі повітового міста Лівобережної України початку ХХ століття, архітектурна пам'ятка місцевого значення, побудована на кошти охтирчан. Перший культурно-освітній заклад міста, зведений на честь 50-ти річчя відміни кріпосного права у 1914 році. Автор будівлі – уродженець Охтирки, інженер-будівельник залізничних доріг, архітектор Василь Яковлєв.
2. Перша електростанція – будівля електростанції збудована у 1909 році. Автор будівлі – уродженець міста Охтирка, інженер-будівельник залізничних доріг Василь Яковлєв. Архітектурний ансамбль складається із 3 заблокованих об'ємів різного призначення і архітектури. Головний за значенням – двоповерховий об'єм адміністративно-ділової частини комплексу, виконаного на основі елементів романської архітектури і модерну. Нині використовується як сервісний центр «Філії Охтирський РЕМ».
3. Споруда Малою народною училища – рідкісний зразок навчальної споруди пізнього провінційного класицизму, збудована у 1813 році.

Мурована з цегли одноповерхова будівля міститься на північному боці Успенської площі. Має одноповерховий симетричний корпус з чотириколонним портиком тосканського ордеру. З 1989 року є пам'яткою архітектури місцевого значення

4. Чоловіча гімназія – архітектурна пам'ятка кінця XIX століття. Збудована невідомим автором у 1885 році у два поверхи. Пластика будівлі вирішена за допомогою декоративної цегляної кладки із облицьованої цегли, носить риси «цегляного» стилю. Архітектура підкреслює громадський характер будівлі. Після Другої світової війни в цьому приміщенні розташувалося педагогічне училище, яке в 50-роки перевели в Глухів, а на його місці у 1956 році заснована школа-інтернат, яку досить тривалий час очолював Заслужений учитель України Борис Іванович Вавенко. Завдяки йому на території гімназії є єдиний в Сумській області планетарій.
5. Жіноча гімназія – архітектурна пам'ятка місцевого значення кінця XIX – початку XX століть. Архітектор Томпсон спроектував для неї спеціальне одноповерхове цегляне приміщення, над яким пізніше збудували другий поверх. У гімназії працювали 10 вчительок і класних дам. Гімназисткам викладали алгебру, геометрію, тригонометрію, фізику, географію, історію, космографію, чистописання, природничу історію, російську, німецьку, латинську і французьку мови. Проводилися уроки малювання, співів, гігієни та гімнастики. Крім цього вивчали педагогіку і методику викладання арифметики та російської мови. 1 серпня 1924 року в приміщенні гімназії розмістилася середня школа №1 (нині Охтирська загальноосвітня школа I–III ступенів № 1).

Так як в громаду входить 1 місто і 10 сел, то всі заклади розміщення, харчування, відпочинку та розваг зосереджені в місті Охтирка.

- **Котедж-парк «Славна»** – база відпочинку, яка має на своїй території пляж, вихід до річки, бесідки, котеджі, лазню, ресторан, автомобільну парковку, безкоштовний Wi-Fi.
- **Ресторан, кафе «Тет-а-тет»** запропонує страви на будь-який смак, а також приємний відпочинок поблизу фонтану, дитячого майданчику.
- **Бар, ресторан «Прага»** пропонує страви на будь-який смак, каву на терасі.
- **Кафе «Фідель»** пропонує страви японської кухні, смачну піцу.
- **Бар «Стейк-Бар»** пропонує страви європейської та української кухні, різноманітні види стейків.

- *Кафе «Монплезір»* пропонує страви європейської та української кухні.
- *Кафе «Тетріс»* пропонує страви європейської кухні.
- *Кофейня «Маначино»* пропонує широкий вибір чаю та кави з різними смаками, цікаве дозвілля.
- *Готель «Дубрава»* – невеликий готель з двомісними номерами.
- *Готель «Прага»* – міні-готель з двомісними номерами.
- *Готель «Палац»* – готель в центрі міста з одно- та двомісними номерами.
- *Нічний клуб «Палац»* – розважальний клуб, у якому представлені різні програми та конкурси, виступи DJ.

Щодо транспортного сполучення, то Охтирка має досить не погане прозміщення. До міста можна дістатись, як потягом, так і автомобілем або автобусом. Але пасажирські потяги далекого сполучення по ст. Охтирка відсутні. До Охтирки потягом можна дістатися з міст Суми, Харків, Тростянець. Залізничний вокзал знаходиться поза містом. Дістатись до центру міста можна маршрутними таксі

Перспективним напрямом щодо покращення туристської привабливості Охтирської територіальної громади були б зміни вектору в сторону відкриття нових туристських дестинацій, покращуючи атрактивність та привабливість в цілому.

Висновки. Отже, Охтирська територіальна громада має не реалізований потенціал для розвитку різних видів туристичного відпочинку. А для того, щоб громада не втратила свої багаті рекреаційно-туристичні ресурси, потрібно приділяти значну увагу природно – заповідному фонду області, збереженню пам'яток архітектури, історико-культурній спадщині.

Якщо посприяти виправленню недостатньої забезпеченості висококваліфікованими туристськими кадрами регіону, особливо сільських місцевостей ОТГ, підвищити низький рівень упровадження новітніх технологій, розвинути брендування територій громад області, то Охтирська територіальна громада, може мати досить непогані перспективи для розвитку туристського бізнесу.

Список використаних джерел

1. Корнус А. О., Удовиченко І. В., Леонтьєва Г. Г., Удовиченко В. В., Корнус О. Г. Географія Сумської області: природа, населення, господарство. Суми: ФОП Наталуха А. С., 2010. 184 с.
2. Ілляшенко С. М., Щербаченко В. О. Аналіз потенціалу ринку туристичних послуг Сумської області. Вестник національного технічного університету «ХПІ». 2012. № 14. С. 65 – 77
3. Туристична привабливість Сумщини. Дайджест. Сумська обл. універс. наук. б-ка. Уклад. Т. М. Грищенко. Суми. 2019. 36 с.
4. URL: <https://okhtyrkamr.gov.ua/>